

CUSTERS, Jozef, advocaat, politicus (Opoeteren 23 oktober 1904).

Doctor in de rechten en licentiaat in de wijsbegeerte en letteren (Germaanse filologie) aan de universiteit te Leuven. Van 1929 tot '40 advocaat bij het Hof van Beroep in Brussel. In juni 1940 werd hij kabinetschef van de commissaris-generaal voor Wederopbouw, Verwilghen. In 1942, na het ontslag van Verwilghen, werd Custers waarnemend commissaris-generaal, wat hij bleef tot bij de bevrijding in september 1944, toen hij werd gearresteerd. Custers bleef in voorlopige hechtenis tot oktober 1945. In mei 1947 kreeg hij officieel ontslag van rechtsvervolging. Van 1949 tot '68 was hij provinciaal senator voor Limburg van de Christelijke Volkspartij (CVP), in 1968 werd hij gecoöpteerd senator. Van april 1961 tot mei 1965 was hij minister van volksgezondheid en van het gezin. Aan de Leuvense universiteit speelde Jozef Custers een rol in de Vlaamse studentenbeweging. Hij werd er voorzitter van het Katholiek Vlaams Hoogstudentenverbond en in die hoedanigheid ondertekende hij de bekende hulde-affiche voor de activist dr. August Borms, bij het ingaan van diens tiende jaar in de gevangenis. Begin 1930 behoorde Custers tot degenen die het Algemeen Vlaamsch Hoogstudentenverbond reorganiseerden en o.m. contact met de afgestudeerden tot stand brachten, waartoe ook de oud-studentenbonden tot nieuw leven moesten worden gebracht. Het bestuur werd gevormd door afgestudeerden en Custers werd voorzitter. Daar hij niet tot de „Dietse richting” behoorde, werd zijn beleid in die periode van woelige doorbraak der Grootnederlandse gedachte in de studentenwereld door bepaalde groepen aangevochten.

Custers, die ook op andere gebieden actief was en o.m. deel uitmaakte van de raad van beheer van het in 1930 opgerichte Het Nieuwe Volkstoneel, maakte zich ondertussen bij het Hof van Beroep in Brussel verdienstelijk door zijn werk ten gunste van de vernederlandsing van het gerecht. In de Tweede Wereldoorlog wijdde hij zich aan het herstel van de oorlogsschade en het daarmee verband houdende probleem van de werkloosheid, waarbij hij gunstige resultaten behaalde. Zijn rechtsvervolging daarna wekte verwondering, maar werd gezien in het licht van zijn vroegere Vlaamsgezinde houding. Toen de CVP in 1949 haar zgn. verruimingspolitiek begon, werd het eerherstel bezegeld en kreeg Custers, net als Victor Leemans en L. de Winter, een zetel in de senaat. Herhaaldelijk sprong hij er in de bres voor de Vlaamsgezinden, o.m. door bij de derde grondwetsherziening te eisen dat artikel achtendertig bis, de alarmprocedure, ook van toepassing zou zijn op de Vlaamse minderheid in het Brusselse. In de Vlaamse vleugel van de CVP was de invloed van deze jurist o.m. nog merkbaar bij de totstandkoming van de taalwetten in 1963.

WERKEN: *Het probleem van de Vlaams-Waalse verhoudingen. Voor een politiek van normalisering*, in *Tijdschrift voor Politiek* (1953, p. 611-625).

LITERATUR: Ook eerherstel voor Mr. J.L. Custers, in *De Standaard* (18 mei 1947); - H.J. Elias, *Vijfentwintig jaar Vlaamse Beweging 1914/1939*, II-III (1969).

JEAN-MARIE LERMYTE en GASTON DURNEZ